

Peyzaj mimarları: Direnişin yanındayız

YENİGÜN TV'de yayınlanan "Belma Şahaner ile Ege'nin Gündemi" adlı programının bu haftaki konluğu, **Peyzaj Mimarları Odası İzmir**

Şube Başkanı Bilgi Yargı Bukrek ve oda saymanı Elvin Sönmez Güler oldu. Bukrek, İstanbul Gezi Parkı'nda yaşanan olayları değerlendirdi. ■ 13

İZMİRLİ PEYZAJ MİMARLARI, TÜM YURDA YAYILAN TAKSİM GEZİ PARKI EYLEMİNİ DESTEKLİYOR

“Direnişin yanındayız”

Yenigün TV’de yayınlanan “Belma Şahner ile Ege’nin Gündemi” adlı programının bu haftaki konluğu, **Peyzaj Mimarları Odası** İzmir Şube Başkanı Bilgi Yargı Bukrek (BYB) ve oda saymanı Elvin Sönmez Güler (ESG) oldu. Bukrek, İstanbul Gezi Parkı’nda yaşanan olayları değerlendirdi.

Son 14 gündür gündemde olan Taksim Gezi Parkı ile ilgili olarak **TMMOB Peyzaj Mimarları Odası** İstanbul Şubesi, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi birliğinde Taksim Yayılaştırma Projesi’ne Mart 2012 tarihinde projenin durdurulması yönünde yasal itirazda bulunuldu. Siz de Odanızın İzmir Şubesi olarak, bu konuda bilgi verir misiniz?

Yeşili korumak da görevimiz

Kentler ve kırsal alanlar; iki farklı doğal ve kültürel peyzajın tarifi edildiği yerler. **Peyzaj** Mimarlığı, tüm bu alanlar üzerindeki siyasal, ekonomik ve sosyal yapılanmalardan doğru etkilenen meslek disiplinlerinin başında gelmektedir ve **Peyzaj** Mimarlığı, yaşamın ve yaşamı belirleyen faktörlerin, bilim ve teknolojinin ışığında, tüm canlılar yararmak, halkın ve yaşamsal varlıklarımızın çıkarları doğrultusunda karar üretmekten başka bir görevi yoktur. Kamuyunda bilinen en sade şekli ile biz **peyzaj** mimarlarının görevi sadece ‘yeşil alanlar planlamak ve üretmek’ değil aynı zamanda var olan yeşil alanları da korumak ve kamusal mülkiyet haklarının gözetilmesidir. **Peyzaj** mimarlığı camiası tarafından her zaman kamu yararı gözetilerek; değişen ve dönüşen devlet yapımız ile birlikte yerleşme, yönetim ve özelleştirme politikaları son 14 gündür yakından takip ettiği Taksim Gezi Parkı ile ilgili olarak **TMMOB Peyzaj Mimarları Odası** İstanbul Şubesi, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi birliğinde Taksim Yayılaştırma Projesi’ne Mart 2012 tarihinde projenin durdurulması yönünde yasal itirazda bulunulmuştur. Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu’nda tartışmalı bir süreç yaşanmış, 22 Nisan 2013 tarihinde çıkan birliktir raporundan olumsuz sonuç çıkmasını takip eden süreçte yürütmeyi durdurma kararı alınmıştır.

Siz, İzmir Şube olarak olayları nasıl değerlendiriyorsunuz? Taksim Gezi Parkı kamuyu için neden bu kadar önemli?

İstanbul 1936 yılında planlı kentler arasında girmiş, Cumhuriyet tarihimize de Taksim Gezi Parkı ilk kentsel açık ve yeşil alanlarından biri olarak; gerek kent ekolojisine gerekse sosyal yapıya tarih içerisinde önemli katkılar sunmuş, bu nedenle 1993 yılında

Kentsel Sit Alanı ilan edilmiş kültürel bir peyzajdır. Kent planı oluşturulurken Taksim Meydanı’nın 4 ana değişmez unsuru olarak Atatürk Kültür Merkezi, Taksim Gezi Parkı, Taksim Meydanı’ndaki su maskeni ve Cumhuriyet Anıtı’dır. Kentin simgesi durumunda bulunan bu öğeler kimlik oluşumunda önemli rol oynarlar.

Tarihi sürecinde ise 31 Mart 1909 yılında Avcı Birlikleri ve şeriat isteyen grupların ayaklanmasına ev sahipliği yapan Topçu Kışlası, İtihat ve Terakki Cemiyeti tarafından bastırılan ve yıkılan binanın ardından Taksim Stadi ve sonrasında da rekreasyonel alan olarak Taksim Gezi Parkı haline dönüşmüştür.

Bu alanın Türkiye’de anıtsal-eksensel park planlama anlayışına sahip tek kamusal yeşil alan olduğunu belirten Uluslararası Amıtlar ve Sitler Konseyi ICOMOS’un Türkiye Milli Komitesi’nin basın duyurusunda; Gezi Parkı’nın ortadan kaldırılarak yerine inşa edilmesi düşünülen Topçu Kışlası’nın yapının koruma-restorasyon disiplininin uluslararası ilkeleri bağlamında kabul edilemez olduğu belirtilmektedir. Çünkü yok olmuş tarihsel yapıların rekonstrüksiyonu ancak bu yapıların mimari, inşai, estetik düzey ve tarihsel anıtlar taşımak gibi gerekçelerle kayıpların çok büyük olması halinde yasal olarak yapılabilir. Üstelik rekonstrüksiyonun yapılması için dönemine ait hiçbir gerçek mimari, inşai ayrıntı ve bilginin olmadığı yalnızca bazı dış mekân fotoğraflarının olduğu bilinmektedir. Ayrıca Abdülaziz zamanında yapılmış olan İslam mimarisini tümüyle yozlaştıran Endülüs mimarisinden esinlenmiş bu yapının ısrarla yeniden inşa edilmesinin anlamı bir türlü anlaşılamamıştır. (İTÜ Mimarlık Fak. Öğr. Üyesi Prof. Dr. Turgut Saner tarafından incelenmiştir.)

Eylemin nedenleri

Ülkemizin en önemli **peyzaj** alanlarından olan ve Taksim Gezi Parkı kadar önem taşıyan diğer alanlar; İstanbul’da Ömerli içme suyu havzasında organize sanayi bölgesi, Galataport, Haydarpaşaport, Fener-Balat, Sultukule, Belgrad Ormanı, Küçükçekmece Su

Havzası, Kartal-Pendik Kıyı Kesimi Planlamaları, Dubai Kuleleri, Zeyport, Tarih Yarımada Müze Kent Projeleri, Küçükçekmece Avcılar İç ve Dış Kumsalı; Ankara’dan A.O.C, AKM Alanı, Güvenpark Ulus Tarihi Kent Merkezi, Kuşulu park, Papazın Bağı, TCDD Gar, Dikmen, İmrahor, Zir Vadilerindeki **imarlaşma**; Antalya’dan Lara Kent Parkı’nın Metalaştırılması, Boğaçayı, Belek Ormanı Golf Sahası; İzmir’den Efemçukuru’nun acele kamulaştırılması, Konak Tüneli; Manisa Turgutlu’dan Nikel Madeni, Trakya Ergene Havzası, İğneada, Munzur, Amasra, Bartın, Yuvarlakçay, Loç Vadisi, İkizdere, Fırtına Vadisi üzerinde termik ve hidroelektrik santralleri yapımları, kültürel ve tarihi mirasımız olan Allainoi ve Hasankeyf’in ulusal hafızamızdan, tarihimizden silinme çabaları, Kazdağları, Yıldız dağları, maden arama izni ile tüm zeytinliklerimizin ve yaban hayatının kaybolması kamuyunun bu anlamda farkındalığını arttırmış, kamusal alanlarla ilgili diğer şehirlerde de halk hareketinin başlamasına sebep olmuştur.

Kamusal alanlara ait haklarının bilinci-ne varan, Taksim Gezi Parkı’na ve kentli haklarına sahip çıkan insanlara karşı yapılan son derece üzücü ve rahatsız edici hukuksuz müdahalelerin bir an önce sonlandırılması ve sorunların karşılıklı paylaşım ile çözülmesi yaklaşımında olunması hepimizin ortak düşüncesi ve dileğidir.

Özgürlük meydanları

Dünyadaki tüm modern metropollerde kent parkları, kentsel alanlarının en önemli unsurları olarak kabul edilmekte olup, ka-

munlarla korunmakta ve yeni park alanları yaratmak, park alanlarını genişletmek adına çalışmalar yapılmakta iken; ülkemizde artık tükenmekte olan ender kamusal yeşil alanlarımızda yapılan bu uygulamalar da koruyarak geliştirici yaklaşımda olmalıdır. Unutulmamalıdır ki; bir kentin merkezi sayılan meydanlar, diğer kentsel mekân elemanları olan cadde ve sokak ağlarına göre, sosyal yaşamın daha fazla yansıtıldığı alanlar olma özelliğindedir. Meydanlar, bu alanları kullananlar cadde ve sokaklardaki akışın uzaklaştırarak bir nevi özgürlük alanı yaratır. Dünyanın birçok yerinde de bu nedenle meydanlar halkın devlete uzanan eli, aynı zamanda da özgürlük meydanı olarak adlandırılır. Moskova’da Kızıl Meydan, St. Petersburg’da Saray Meydanı, Çin’de Tiananmen Meydanı, Amerika New York’ta Times Square, Almanya’da Potsdam meydanı, İngiltere Londra’da Trafalgar, Türkiye’de de Taksim Meydanı buna birkaç örnektir.

E. S. G.: Bu tür meydanlar devletin halka, halkın da devlete uzanan elidir. Bu anlamda önemlidir. İstanbul 1936 yılında planlı kentler arasında girmiştir. Ve orada değişmez 4 unsur var. Bu değişmez unsurlar içinde Atatürk Kültür Merkezi, orada bulunan suyu, Taksim Gezi Parkı dediğimiz yer, ayrıca Cumhuriyet Anıtı var. Buralar değişmez olarak geçmiştir. Çünkü simge nasıl bizim İzmir’de Saat Kulemi var. Çok önemlidir bizim için

Destek kararını toplantı ile açıkladı

Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şubesi 14 gündür yakından takip ettiği Taksim Gezi Parkı ile ilgili olarak basın toplantısı düzenledi. Toplantıya Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şube Başkanı Bilgi Yargı Bukrek ve üyeleri katıldı.

Toplantıda konuşan Bukrek, **peyzaj** mimarları olarak, Gezi Parkı’nda süren direnişin yanı sıra başında olmaya devam edeceğlerini belirtti. Bukrek konuşmasını şu şekilde sürdürdü: “**Peyzaj** mimarlığı camiası tarafından her zaman kamu yararı gözetilerek; değişen ve dönüşen devlet yapımız ile birlikte yerleşme, yönetim ve özelleştirme politikaları çok önemle takip edilmektedir. Hepimizin son 14 gündür yakından takip ettiği Taksim Gezi Parkı ile ilgili olarak bu ülkenin bilimi ve teknoloji halkın yararına kullanma doğrultusundaki kararlılıkları ile onurlu mühendis, mimar ve şehir plancısı, sanatçısı, emekçisi, işçisi, gençleri ile halkı, Gezi Parkı’nda süren direnişin yanı sıra başında olmaya devam edecektir.”

sembolün değeri tartışılmaz. Bu açıdan da bir önemi var.

B. Y. B.: Sosyal yaşamın ve kendini ifade etmenin odak noktası olan bu tür meydanların gerek planlanmasında gerek ise yenilenmesinde bu alanların gerçek sahibi olan kamuyunun görüşünün alınması, bu alanların kullanım şekli konusunda İdare, Planlayıcı, Kullanıcı üçgeninin eşdeğer çalışması ile halkı ve doğru çözümler ortaya çıkacaktır. Sağlıklı ve aydınlık düşünce yapısına sahip olacak Gelecek nesillerinin yeni alışveriş merkezlerine değil, bir araya gelecek paylaşılabilecek kamusal yeşil alanlara ihtiyacı vardır. ■ Belma ŞAHNER